

مذاکرات روز یکشنبه ۲۹ رجب دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات شنبه ۲۸ رجب آقا سید محمد تقی قرائت کردند.

شروع بقرائت نظامنامه وزارت داخله شد بعد از قرائت چندین فصل حاج احتشام السلطنه که از بدو تشکیل این اساس مقدس بسمت وکالت انتخاب شده بودند و چندی بامورست تصفیه امور سرحدی اشتغال داشتند و این ایام بطهران آمده بود امروز بر حسب احتیاج مخصوص از طرف مجلس حضور بهم رسانیده موم اعضاء محترم مجلس مقدم ایشانرا تبریک و تهنیت گفته سیمبانه تأییدات ایشانرا خواستار شدند.

آقا میرزا فضلعلی آقا - از تشریف آوردن آقای احتشام السلطنه کمال تشکر را داریم.

آقا میرزا محمود خوانساری - درود جناب حاج احتشام السلطنه را بسمت وکالت عرض تشکر میکنیم.

آقا میرزا محسن - الحمد لله که بمقصود خود رسیدند و از تشریف آوردن ایشان مجلس کمال تشکر را داریم آقا میرزا ابوالحسن خان وکیل شیراز که چندی بر حسب لزوم بفرنگستان مسافرت کرده و امروز بعمده سلامت و خرمی بمجلس آمده بودند چنین اظهار داشتند روزیکه از اینجا میرفتم در خصوص بانک ملی سؤال کردم و گفتم اگر در فرنگستان از من سؤال کردند که این ملت غیرورکه ناه، جا حاضر بودند و از بلبل جان وصال در راه ترقی و ملک و رفاهیت ملت نکته مفیدی روا نمی داشتند چه کردند و از سایرین اطمینان خواستم که حتی القوه کوتاه نمیکنند در سفارتخانه ایران بابیکی از اهالی خارجه در خصوص ایران و استعراض آن از خارجه مضار و مفاسد آن مذاکره شد و آن شخص بی اندازه بک چنین خیالی را مذمت میکرد و دلایل آن را هم بیان کرد و گفت چرا ملت خودتان تشکیل بانک نمی دهد در همین خصوص بنده لایحه نوشتم و بتوسط جناب تقی زاده فرستادم حالا می خواستم بدانم که این ترتیب بانک چه شد و چه اقدامی کردید اینها که شما می نویسید و می خوانید باین ترتیب بی خود است اصل مطلب را باید صحیح کرد شما اگر وکیل ملت هستید بشما اطمینان دارند پس گو آن همه گفتگوهای شامدر این خصوص؟

آقا میرزا فضلعلی آقا - اقدامات شده است.

آقا میرزا ابوالحسن خان - ایرانیان را دیگر جان بلب رسیده است دو چیز لازم دارید یکی مابله و یکی عدلیه از این چیزها که نوشته می شود هیچ قائده ندارد تا بول نباشد هیچ کار پیش نخواهد رفت.

آقا میرزا فضلعلی آقا - چون قانون اساسی تا تمام است اول آن تمام بشود بعد ترتیب سایر کارها داده شود.

آقا میرزا ابوالحسن خان - باید چک داخلی را کنار گذاشت این تکلیف علما است که بنشینند اتفاق بکنند و طوری بنویسند که با ترتیب امروزه باعث ملاکت مانوشد در این خصوص تکلیف ما

میکند روز بروز ترقی میکند و هر کس امین است مثل مشیرالدوله خانه نشین میشود علاج این کار را باید کرد.

وکیل الرعایا - عقیده بنده این است که این شخص لایق هیچگونه امارتی نیست باید تمام مناصب و مشاغل ازار گرفته شود و مجازاتش بعد از رسیدگی و تحقیق داده شود.

آقا میرزا محمود خوانساری - آن روز که وکلا شرفیات حضور همایونی شده بودند اعلیحضرت همایونی فرموده بودند هر مطلبی دارید از خود من بدون واسطه بخواهید از این مطلب مهم تر نداریم خوب است همین مطلب با سایر مطالب که تا حال مانده فهرست کرده از حضور همایونی درخواست شود.

آقا میرزا عماد - شش ماه تکرارخانه از سه بار گرفته شود تمام بلاد امن میشود.

سیدالحکما - عقیده بنده این است که این شکایات حضور همایونی عرض شود اصلاح خواهد شد.

وکیل التجار - مدتی است که هرچه در اینجا مناسکرمه میشود از اغتشاش ولایات بعرف میگردد و رفع نمیشود منتهی خیلی که سخت گیری میشود آن شخص را تغییر میدهند و کس دیگری بجای او میگذارند باید مجدانه اقدام کرد تا تحقیق شود هر کس خیانتش معلوم شد از تمام شئونات خلع شده و آرزق مجازات داده شود.

آقا سید محسن تقی زاده - بنده عرض میکنم هر کاری که کرده است گذشته است فلاکاری بکنید که بعد از این کاری نکنند اگر عکس این روزنامه های مجلس را بپهلوی هم بگذاریم معلوم میشود که چیست این مسئله هم میروند روی مطلب دیگر مثل مسئله سالار مخمخ میشود اول آنها را درست کنید بعد باین مسئله بپردازید اگر بنا است بصرف گفتن تمام شود اقدام نکنید و الا گوشش کیندتانیک جانی منتهی گردد.

آقا شیخ ابراهیم - باید از شاه خواست و از وزراء خواست که اصلاح کنند.

حاجی میرزا علی آقا - اینها مطالب جزئی است مطالب کلی که حضور همایونی شرفیاب شدید خودشان فرمودند ملک هرج و مرج شده ملت آن است که قوانین از مجلس بیرون نیامده جواب عرض شد که قوه مجریه مخالفت دارد و ابدأ مجازات در این مملکت نیست بعد اعلیحضرت توجه بوزرا فرمودند که شما هم کوتاهی میکنید بنشینید باهم بک فکری در امنیت مملکت بشنایید و مقصود شان این بود که در همان مجلس گفتگو شود عرض شد که در این مجلس نمیشود که بیونی از وزرا و وکلا تشکیل شده بنشینند قرار میگذارند حال چند روزی میگردد که وزرا نیامده اند یا تردیدی در رای ملوکانه پیدا شده یا وزرا بتسامح گذرانده اند باید فهمید چه شده است (بالاخره در این موضوع خیلی صحبت شد آقای آقا سید محمد مجتهد فرمودند که باید فردا وزرا را خواست و مطالب را بآنها فهماند و با درامی آنها اصلاح این مطلب را از پیشگاه همایونی خواست و قرار شد شرحی از طرف مجلس بهت وزرا نوشته شود که در روز دوشنبه مجلس آمده در این خصوص مذاکرات لازم بعمل آید.)

کلوستان هستند و مظالم هستند روزی که جناب آقا شیخ ابوالقاسم کلاستانی که مراد شکایات خود را از تمذیبات وارده از طرف اهواز آید که وابسته بنصر السلطنه هستند داد قرائت شد از تمذیبات و مظالمی که بآنها وارد شده بود بی نهایت باعضای مجلس مقدس متأسف دست زدند.

آقا محمد حسین - علت اینکه سیه دار هر روز بر تمذیبات خود میافزاید آنست که تاکنون هرچه از لغت او تظلم سکردند کسی رسیدگی نکرد اگر تاکنون در یک مجلس لائل مجازات داده میشد هرگز از این اقلان نیفتاد.

اگر پس او را مجازات میدادند این طور نیفتد هرچه واقع میشود بسمامه میگردد مسئله سالار مخمخ همین طور مانده سایر مطالب هم همین طور.

آقا ملا حسن وارث - مجلس از وزرا و وکلا و حجج الاسلام میخواهد در مسئله سالار تحقیق شد پس از معروض شدن که باید مجازات داده شود فراموش شده (هریضه لامل تکلیف در این خصوص قرائت شد تکراری نوزلا مسائل نلانه قرائت شد.)

آقا سید محمد جعفر مکرر عرض کرده که دایره این فتنه منحصربه خواهد شد علت آن معلوم است که هرچه متظلمین عرض مینمایند و کسی برضی آنها رسیدگی نمیکند روز بروز بدتر می شود آن روز شاه فرمودند کدام قانون از مجلس صادر شده که مجری نگردیده حال همین را از وزرا بپراهند که سیه دار را حاضر نموده استظاتی بشود پس از ثبوت مجازات داده شود.

آقا میرزا عماد - آقایان وکلا سیه دار را منزل کردند حا کمی مثل متعهد الدوله فرستاده شده بود خیلی خوب حرکت کرد این تجریکات را سیه دار کرد استاد معتبر هم پیش من حاضر است که مدلل کنم این تجریکات را کرده است.

حاج محمد ابراهیم - بوزرا نوشتید پنج روزه عمل را تمام کنید نخواستند فرضاً یک ماه طول کشید و طووزی نشد آنوقت چه باید کرد.

آقا شیخ یوسف - اینکه میگویند دولت مراد نیست مراد از دولت در اینجا همین وزرا و امانی داری هستند و الا شخص شاه نهایت مساعدت را دارند.

آقا شیخ حسین - بنده در اوایل این مجلس امتناع کردم که مطالبیکه در اینجا گفته میشود به فاصله نیم ساعت بعرض همایونی میرسد چنانچه عرض سابقم رسیده و من قسم خوردم آنچه صلاح است بگیرم و امیدوارم این عرض من بشاه برسد هر حکم که از طرف شاه صادر میشود اول باید مقربین و نزدیکان سلطنت قبول نمایند تنها بگفتن و قسم خوردن بدون عمل نمیشود بالله مملکت از دست میروند باید همه وقت شخص اعلیحضرت تمام گماشتگان سلطنت بفرمایند که دولت مشروطه شده است بآن طور رفتار نمایند.

حاج سید عبدالصالح - عقیده بنده این است که این هرایض را بعضور همایونی برسانند تا بدانند چه اوضاعی است و فرمایش آن روزی اعلیحضرت ما را بیش از اینها امیدوار داشته.

آقا ملا حسن وارث - مبینیم هر کس خیانت

نیست صحبت بکنیم بعضی نسبتها باخواهند بود باید
علماء در این خصوص اقدام کنند .

حسام الاسلام - صحیح است که روح مملکت
ثروت است باید راه ثروت را پیدا کرد .

آقا میرزا ابوالحسن خان - اگر این
هرایش من صحیح است اقدام کنید والا جواب بدهید
حیات این مملکت بسته به ثروت است شما و کلای ملت
هستید اسکر ملت حرف شما را می شنوند زود تر
تشکیل بانک بدهید و الا مشروطه می خواهد
چه کنید ؟

حاجی معین التجار - جواب عرض نمیکنم .
آقا سید حسن تقی زاده - مذاکرات خیلی

در این باب سابق شده و بان ترتیب که پیش
گرفته بودیم در خصوص بانک پنج سال دیگر هم
پیشرفت نمیکرد بواسطه آنکه اصطراض باصل تشکیل
بانک مغفلت بهم بود چندی قبل قرارداد که هفته سه
روز کمیسیون تشکیل شود که در آنجا از این سه
چیز گفتگو نمایند یکی بانک دیگری دادن حقوق
پارسیه و یکی میزبانی علمی در باب بانک گفتگوها
شده است و نزدیک است عمل بانک تمام شود و خود

آقا میرزا ابوالحسن خان هم انشاء الله داخل آن
کمیسیون شده خواهند دانست که ترتیب چیست و
بدان ختم آن کمیسیون در مجلس هم عرض خواهد
شد . مطلب دیگری که میخواستم عرض کنم این است

که هر وقت کابینه وزراء تغییر میکند ما پیش از
وقت هیچ حرف نمیزنیم و بموجب قانون اساسی که
نوشته شده انتخاب کابینه با اهل حضرت است ساخت
میمانیم صحیح است ولی مجلس در چیزهایی که محتاج
الیه است باید گفتگو نماید نه بداند ظهور فساد
مثلا اگر همیشه بر خلاف مشروطیت انتخاب شود
مجلس نمیتواند رد کند اگر کرد خلاف ادب خواهد

بود چنانچه همین ترتیب تا حال بوده حال آدمم بر
سر این هفت جدید که پس از اطلاع بر اینکه درست
انتخاب نشده حرف بر زمین صحیح نیست آن روز که
بیست نفر از کلا حضور اهل حضرت همایونی رفتند
مقصود کلیه شور از کلا در خصوص کلیه امور بود
و قرارداد برگردند و کمیسیونی از وزرا و کلا

تشکیل شده در امورات گفتگو شود روز پنجشنبه تشکیل
شده و همان وزرای هفتگانه و چند نفر از اهل کمیسیون
که در سابق بودند با جمعی از کلا در این باب
گفتگو زیاد شد و نتیجه این شد که از ترتیب سابق
گفتگو نشود و مطلب را جناب ناصر الملک وزیر

مالیه با سایر وزراء حضور شاه عرض کنند که در خصوص
انتخاب وزراء ترتیب این است که شاه یک نفر را
بسمت رئیس الوزرائی اختیار فرماید و او را بطوری
اختیار بماند که هیئت وزرا را او بهر طور که صلاح
بداند انتخاب کند حالا از خارج میشوند که باز
دولت میشل این است که فلان شخص وزیر جنک
بشود و فلان شخص وزیر عدلیه نشود پس خوب است
در این باب دقتی بشود که بعدها باز اسباب تعطیل
کار نشود همین طوری که در کمیسیون گفتگو شد
مجری شود نه غیر از آن .

مستشار الدوله - بلی در حضور حجج اسلام
هم عرض شد گویا غیر از آن ترتیب نیستود
ترتیب دیگری است که کرد و ترتیب مشروطیت
نمیشود مگر بصفت ترتیب انتخاب وزراء و

آن ترتیب بر وفق مقصود حاصل نخواهد شد
مگر باینکه وزراء با هم متجانس باشند و آنهم

نمیشود مگر باینکه رئیس الوزراء آزاد باشد در
انتخاب سایر وزراء آنوقت ترتیب مشولیت یکدیگر
معاوم خواهند شد اگرچه هنوز معلوم نیست که این
هیئت انتخاب شده یا نه ولی علاج و انشاء الله قبل از وقوع
باید کرد .

حاج سید نصر الله - این ترتیب که در
کمیسیون گفته شد باید مجری شود و اگر این
ترتیب برخلاف شد و آمدند بمجلس نباید قبول کرد
باید رد کرد .

مؤتمن الممالک - حجة الاسلام فرمودند که
بدان شور و اغطار میشود .

آقا میرزا ابوالحسن خان - در سایر
ممالک همان طور است که جناب تقی زاده فرمودند
رئیس الوزراء باید اقتدار و اختیار داشته باشد که
سایر وزراء را انتخاب نماید و او مشول است .
رئیس الوزراء در انتخاب وزرا مجبور نیست بر
فرض اهل حضرت شخصی را معین فرمودند که فلان
وزیر را برای فلان وزارت انتخاب کن او میتواند
تعمداً قبول کند ولی مشول است و باید جواب
بدهد .

وکیل التجار - تا امروز گویا عادت چنین
شده که رئیس الوزراء صاحب اقتدار تامه باشد بلکه
سایر وزراء در تحت اختیار او باشند ولی نباید
این طور باشد خوب است حدی برای آن قرار
بدهیم .

رئیس التجار - آخر نتیجه چه شد ؟
نایب رئیس - آن روز در کمیسیون وزراء
گفته شد و خواستند اینجام بگویند سه مجلس
مسیون باشد اگر باز هم لازم است بهیئت وزراء
اخطار شود .

حاجی محمد اسمعیل آقا - با آن ترتیب
که آن روز در کمیسیون گفتگو شد هر گاه
بخلاف آن رفتار کردند این مجلس با کمال جلالت
بان ها خواهد گفت که این یکساله شما هیچ از
ترتیب مشروطیت نفهیده اید و آنچه تکلیف ما
بود گفتیم .

حاجی معین التجار - گویا چند روز است
که قرارداد روس و انگلیس تمام شده و یک اندازه
اسباب وحشت مردم گردیده صورت آن قرار
داد را هم گویا وزارت خارجه فرستاده اند
اگر چه ظاهراً می گویند این معاهده در استقلال
ایران است ولی نمی شود اطمینان حاصل کرد
باید آن قراردادها را چون در باب ایران است رسماً
ما بدانیم و آن قراردادها را بدهند نوشته هم بدهند
که غیر از این صورت ظاهری قرارداد دیگری در
خفا ندارند .

اسدالله میرزا - از فراری که گفتند عهدنامه
بین روس و انگلیس در خصوص آسیا تمام شده و
همانطور که گفتند صورت آن عهد نامه را باید
بمجلس بفرستند یکی از مواد آن این است که در
نفوذ بلتیک و تجارتهی هر کدام طرفی را اختیار
نمایند و یک چیز دیگری هم در بین هست که استقرار
دولت ایران را این دو دولت ضمانت کرده اند آن
ماده اول را در روزنامهجات نوشته اند پس باید این
عهدنامه را خواست دید .

حاج امین الضرب - در یک سوادی دیدم
که این ماده آخری را یک طوری نوشته بودند اگر

در حکایت آنطور باشد خوب است سرورین ندارد ولی
دهر ضرورت باید آن عهدنامه را دید .

آقا میرزا ابوالحسن خان - لایحه از
سفارت بوئیرامور خارجه نوشته شده صریحاً نوشته اند
نفوذ این دو دولت در مملکتی که همسایه هستند
بتساوی باشد یعنی انگلیس در طرف جنوب و روس
در طرف شمال و هیچیک از این دو دولت در طرف دیگری
داخل نکنند و من معنی آن کلامی را که حاجی
امین الضرب گفتند نفهیدیم و یک کلمه دیگر هم
هست که اموری که از برای دولت ایران رخ میدهد
بمک آن دو دولت فیصل بکشد این مطلب را هم
نفهیدیم پس باید نوشت که صورت عهدنامه را بفرستند
بوزارت امور خارجه و استمداء بکنیم که صورت
آنرا داده و بنویسند که غیر از این قرارداد دیگری
نداریم ما بیش از این سؤالی و خواستن حق
دیگری نداریم .

حاج معین التجار - سفرای ما باید بدانند
که ترتیب این مملکت حاله برخلاف سابق است سابق
شاید باپورتی میفرستادند و خوانده نمیشد ولی
حالا باید اینگونه راپورت را با بوزارت خارجه
بفرستند و از وزارت خارجه هم بمجلس بفرستند
خوانده شده معلوم شود .

مستشار الدوله - باید وزیر امور خارجه را
در یک مجلس خواست و از کلیه معاهداتی که
شده مفصلاً توضیح خواست و بما اطمینان بدهند
که از این معاهدات ضرری باستقلال ایران بر
نخواهد خورد .

حاج معین التجار - عرض دیگر دارم ایندو داریم
که بعد از انتخاب این هیئت حدید وزرا طوری
بشود که این مجلس انشاء الله بتواند مشول کار خود
شود تا حال که مجلس بکار دیگران مشول شده و
بوظایف خود رفتار نمیکرد باید این کابینه ما طوری
انتخاب شود که دیگر مجلسی از وظیفه خود خارج
نشود تا حال مجلس در حقیقه کار وزرا را انجام
میداد (لایحه از انجمن بلدی در خصوص تشکیل
تقه و کلا کار انجمن اصلاح بانجا نوشته رجوع
کرده بودند ببالایه مرسله از انجمن مذکور
قرات شد)

نایب رئیس - در مسئله انتخاب و کلا چه باید
جواب داد .

صادیق حضرت - در این خصوص بلدی از
وظیفه خود خارج شده است .

آقا سید محمد تقی - بلدی فقط اغطار کرد
است دخالت ننموده .

نایب رئیس - پس خوب است جواب گفته
شود که با وزارت داخله است بانجمن بلدی
ربطی ندارد .

آقا سید حسین - این جواب بلدی است تکلیف
ملت چیست که تقصیر و کلا را میخواهند .

نایب رئیس - باید بوزارت داخله نوشته شود
و همین جواب ملت است .

آقا سید حسین - آیا این چند نفر را هم
باید انتخاب کنند باطقتی باشد .

نایب رئیس - همان ترتیب انتخاب و کلا
سابق انتخاب میشوند .

آقا سید حسین - پس باید باطقتی که کلا

پایه است اصلاح عاده شود که تا پانزدهم شهر آگوست... هم در این باب اقدام باید بنماید.

نایب رئیس - البته اقدام خواهد شد

آقای سید حسن ققی زاده - ما در ترتیب

صحيح همچ اقدام نمیکنیم داهیت نمیبیم ولی باید

اینجا را مراعات کرده که خیلی اهمیت دارد ما آنچه

بمجلس وارد شد مثل این که از اسمان نازل شده

بمعاونیم آنچه از بلده بیاید باید توسط حکومت

بلده اگر حکومت نباشد توسط وزارت داخله بفرستند

آن وقت وزارت داخله خواهد دید اگر جواب دارد

می دهند و الا بمجلس می فرستد در آنجا هم

کتر و کلا را باید از وزارت داخله خواست (لا بعه

دیگر از بلده رسیده بود که در باب کتیم بوزارت

مالیه نوشته شد که چه مقدار میتوان جنس دیوانی را حاضر

نمایند. وزیر مالیه جواب داده بودند که هنوز دستور

الصل از کسب برون مالیه نگذشته است که جنس موجودی

دیوان معلوم شود اگر جنس از طرف دیوان شصت

هزار خروار از قرار خروار شش تومان داده شود

بلدیه نان را از قرار شصت دینار خواهد فروخت.

نایب رئیس - گویا اقتباه در گندم دیوان

شده است. جواب داده شد که هنوز جنس دولتی

معلوم نشده است که بچه مقدار موجود خواهد شد.

آقای سید زلفعلی آقا - دیر در در خصوص تعیین

رتبیس گفتگو شد و امروز وقت دیر شده خوب است

فرما یاروز سه هفت انتخاب شود.

سنان الحکما - در مسئله مرض که در باد کوبه

است خیلی در این باب تقصیر می شود سرمت مرض

پیش از اینها است باید زودتر جلوگیری کرد.

نایب رئیس - جناب معتمد السلطنه آن روز

که اینجا بودند گفتگو شده گفتند فردا بمجلس

داریم در این خصوص مذاکره کرده اقدام صحیح

خواهد شد.

رئیس التجار - این دیگر مسئله سرحدی

نیست که اسبابش موجود نباشد شوشی نیست دو

صاعت بنشینند گفتگو کرده تمام کنند.

حاجی معین التجار - چند روز قبل میگفتند

که همان در باد کوبه است حالا میگویند تا استارا

آمده است زودتر باید جلوگیری کرد و در این موارد

قطع مراده از همه چیز بهتر است.

اسدالله میرزا - گمان میکنم که صبر کردن

تا و کلا باووزرا گفتگو نمایند صحیح نباشد بهتر

این است که بوزران نوشته شود فور طبیی روانه نمایند.

وکیل التجار - میدانید که شدت سریان این

مرض پیش از اینها است که بنشینیم اینجا بعرف تمام

کنیم و در سواحل دریا چند مکان است که بار انداز

و بندر است کاریک نفر طبیب نیست که در همه آن

جاها بتوانند جلوگیری نمایند چاره نیست مگر این

که يك مدتی قطع مراده بشود.

صدیق حضرت - هر جا که بندر صحیح و

از ایشان همان جلوگیری را بخواهید باقی با

خودشان است.

وکیل الرعایا - صحیح است ما نباید داخل

اثر ایات بشویم ولی باید از تمام وزارتخانها پرسید

که شما در این مدت آن کاری که برای ایران کرده اید

بنویسید به بینیم چیست.

مخبر الملك - این مسئله دیگر بست و خارج

از گفتگوی ماست.

مذاکرات روز سه شنبه غره شعبان المعظم

دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز یکشنبه ۲۹ را آقا

میرزا طاهر قرائت کردند.

نایب رئیس - در خصوص تلگرافی که از

مجلس مهندس بوزیر دربار مظا بره شده بود جواب

رسیده که ا لبعضرت همایونی چنین فرمودند که بین

مجلس و شخص اعلیحضرت بی ثنویت و مغایرتی نیست

تا آنکه قائل بشویم شخص واسطه لازم است سکه

مراتب را برض همایونی برساند بلکه باید در هر

موقع که مطالبی لازم باشد باید حضوراً و کلا بحضور

همایونی عرض نمایند بنابراین امروز کمیسیون

مشتمل بر شش نفر انتخاب میشود که عصر در صاحبقرانیه

بعضور اقدس اعلی تشریف جویند و مطالب را

شفاهاً عرض کنند.

حاج محمد ابراهیم - این شش نفر

خواهند رفت ولی مطالب را بواسطه اینکه نمیتوانند

کما یفتنی عرض کنند موقوف میماند.

سید الحکماء - قرار چنان بود که اول مجلس

قانون خوانده شود.

نایب رئیس - امروز چند فقره کار داریم

یکی در خصوص تعیین این هیئت بجهت شرفیابی بعضور

همایونی یکی هم تلگرافاتی که از تبریز رسیده است

دیگری در خصوص انتخاب رئیس مجلس حالا باید

یکی از این مسائل مطرح شده نتیجه گرفته شود

وکیل التجار - گویا این مسئله خیلی صحیح

است و نباید بین اعلیحضرت و مجلس مغایرت باشد

نتهی آن اشخاصی که میروند باید مذاکراتی که میشود

پروگرام آن نوشته و در مجلس قرائت شود بعد در حضور

همایونی عرض نمایند.

آقای میرزا محمود دخواستاری - اشخاصی که

میروند حیوا و خجالت مانع است از اینکه درست مطالب

را برض همایونی برسانند.

آقای سید حسن ققی زاده - در خصوص

کمیسیون که باید بعضور همایونی مشرف شوند در

این قابل مذاکره نیست در موقعیکه شخص اعلیحضرت

همایونی با هیئت کابینه خواسته اند بمجلس تشریف

بیاورند نباید اینگونه مباحثه بشود بلی مطالبی که

در حضور همایونی عرض میشود باید نوشته شده و گفتگو

شود.

نایب رئیس - حالا اختلافی در بین نیست

علنی گفتگو شود که تمامت مستعضر شوند مگر

مطالب مهمی که صبرمانه باشد.

مستشار الدوله - در اینکه انتخاب وزرا با

شخص اعلیحضرت است شبهه ندارد ولی چون در

ابتدوع که شخص اعلیحضرت خیال تشریف فرمائی

بمجلس را دارند باید وزراء طوری انتخا شوند

که بتوانند از عهده خدمت مروجه بگذرند بر آید

امروزه همه کس نمیتواند از عهده وزارت داخله بر آید

این هیئت در این دفعه دارای اهمیت زیاد هستند

چون شخص اعلیحضرت مرفی میفرمایند خوب است

قبل از وقت مطالبی که واجع باین هیئت است نوشته

بعضور همایونی عرض شود که این نکته خیلی

اهمیت دارد.

نایب رئیس - مطالب تقریباً همین است که

مستشار الدوله گفتند حال باید نوشته شود.

آقای سید حسن ققی زاده - اینکه گفتند

آنها اینکه منتهی شدند قابلیت ندارند بموجب قوانین

مشروطیت خودشان مجبور باشند باستقا خواهند شد این

مطلب را پریروز هم گفتیم در هرجا انتخاب وزراء

با اعلیحضرت است ولی باز خود وزارت شریاطی

دارد در سایر جاها این ملاحظات رعایت میشود ولی در

اینجا آن شرایط مقرر ملاحظه نشده اینجا وزارت

عمومیت دارد که هر کس را بخواهند وزارت میدهند

ولی اینطور نیست از اشخاص کافی قابل عالم

چند نفر را معین میکنند آنوقت در میان آنها

وزرا را انتخاب مینمایند باید این مطلب باینها

یادآوری بشود.

آقای میرزا ابوالحسن خان - در ایران هنوز

این ترتیب را نیشود معمول داشت اشخاصی که قابل

وزارت هستند و بسند وزارت بودند همین عده

ممدود هستند.

آقای میرزا زلفعلی آقا - این مطلب هم

مذاکره بشود چند نفری که ا قرب بصواب هستند

نوشته شود معین گردد (گفتند این ترتیب تکلیف

مجلس نیست.)

حاج امام جمعه - اشخاصی را که گفتند

ما تعیین نماییم این ترتیب صحیح نیست زیرا که

مسئولیت آنها آنوقت بیای ما خواهد افتاد خوب

است که اختیار این کار را راجع بگذر آنها نمایند

تا بتوانند که بر آنها ایراد کنید (گفتند اگر برخلاف

و قلعط کاری سکرده نباید اخطار نماییم.)

وکیل الرعایا - بموجب این انتخابی که شده

است گویا درست از وضع مملکت مسبق نباشد

این هیئت که میروند خوب است عین واقع را برض

برسانند اشخاصی که در اطراف اعلیحضرت هستند

چیزهاییکه صرفه خودشان است خواهند گفت ولی

شما تمام آن چیزها را که میدانید میتوانی بگویند.

حاج امام جمعه - وزرا را که مصلحت ندانیم

پیش از وقت محق هستیم که بگوئیم ما این ترتیب

را کافی نمیدانیم.

مستشار الدوله در ذیل این مراضی که شد

این هم گفته شد ترتیب مشروطیت آنوقت است که کار

در دست امین باشد تا حال در این مملکت که این همه

انقلابات شده بواسطه همین است که مردمان کاردان

نداریم حالاهم میفرمایند بهمان ترتیب سابق رفتار

نمایند و کسانی که خیلی ما هر هستند در زاویه مانده اند

قطع مطمح نظر همان بوده که اشخاص مشغوسی که در